

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opera

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opervm ...

Agobardus <Lugdunensis>

Parisiis, 1666

Capvt VI. Ex libro de Praedestinatione Sanctorum, itémque de dono perseverantiae, ad Prosperum & Hilarium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14657

Christi, ubi resistitur fidei Christi. Fides autem Christi est, credere in eum qui justificat impium, credere in mediatorem, sine quo interposito non reconciliamur Deo, credere in salvatorem, qui venit quod perierat quærere atque salvare, credere in eum qui dixit: *Sine me nihil potestis facere.* Qui ergo ignorans Dei justitiam, qua justificatur impius, suam vult constituere, qua vincatur superbus, in hanc non potest credere. non quia mutari homines in melius non possunt; sed quandiu talia sapiunt, non possunt credere. Hinc excœcantur & indurantur, quia negando divinum adjutorium non adjuvantur.

1. Iohan. 15.

C A P V T VI.

Ex libro de Prædestinatione Sanctorum, itémque de dono perseverantiæ, ad Prosperum & Hilarium.

S E N T E N T I A I.

INTER gratiam & prædestinationem hoc tantum interest, quod prædestinatio est gratiæ præparatio, gratia verò jam ipsa donatio. Quod itaque ait Apostolus, *Non ex operibus, ne forte quis extollatur, ipsius enim sumus figmentum, creati in Christo IESU in operibus bonis,* gratia est. Quod autem sequitur, *quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus,* prædestinatio est. quæ sine præscientia non potest esse, potest.

C A P. X.

Ephes. 2.

Tom. II.

Q

test autem esse sine prædestinatione præscientiæ. Prædestinatione quippe Deus ea præscivit quæ fuerat ipse factururus. Vnde dictum est: *Fecit quæ futura sunt*. Præscire autem potest etiam ipse quæ non facit, sicut quæcunque peccata, quia etsi sunt quædam, quæ ita peccata sunt, ut pœnæ sint etiam peccatorum, unde dictum est, *Tradidit illos Deus in reprobam mentem, ut faciant quæ non conveniunt*, non ibi peccatum Dei est, sed iudicium. Quocirca prædestinatio Dei, quæ in bono est, gratiæ est, ut dixi, præparatio, gratia verò est ipsius prædestinationis effectus.

Esa. 45.

Rom. 1.

CAP. XI.

Rom. 4.

II. Cùm Apostolus dicat: *Ideo ex fide, et secundum gratiam firma sit promissio*, mirum est homines infirmitati suæ se malle committere, quàm firmitati promissionis Dei. Sed incerta est mihi, inquis, de meipso voluntas Dei. Quid ergo? Tuâne tibi voluntas de teipso certa est, nec times? *Qui videtur stare, videat ne cadat*. Cùm igitur utraque incerta sit, cur non homo firmiori fidem suam, spem, caritatèmq̃ue committit?

1. Cor. 10.

SAP. XV.

III. Est etiam præclarissimum lumen prædestinationis & gratiæ ipse salvator, ipse mediator Dei & hominum homo Christus IESVS. Ille enim homo, ut à Verbo Patri coæterno in unitatem personæ assumptus filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruit? quod ejus bonum qualecunque præcessit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret? Faciente ac suscipiente Verbo, ipse homo, ex quo esse cœpit, filius Dei unicus esse cœpit. Filium Dei unicum femina illa gratia concepit. De Spiritu sancto &

Virgine Maria Dei filius unicus natus est, non
carnis cupidine, sed solo Dei munere. Libera in
illo voluntas erat, ac tantò magis erat, quantò
magis servire peccato non poterat. Apparet
itaque nobis in nostro capite ipse fons gratiæ,
unde secundum uniuscujusque mensuram se per
cuncta ejus membra diffundit. Eâ gratiâ fit ab
initio fidei suæ homo quicumque Christianus,
qua gratiâ homo ille ab initio suo factus est
Christus. de ipso spiritu & hic renatus, de quo
est ille natus. eodem spiritu fit in nobis remis-
sio peccatorum, quo spiritu factum est ut nul-
lum haberet ille peccatum. Hæc se Deus esse fa-
cturum profectò præcivit. Ipsa est igitur præ-
destinatio sanctorum, quæ in sancto sanctorum
maximè claruit.

De dono Perseverantiæ.

IV. Donum Dei esse perseverantiam, qua CAP. I.
usque in finem perseveratur in Christo, finem
autem quo vita ista finitur, in qua tantummo-
do periculum est ne cadatur. Itaque utrum
quisque hoc munus acceperit, quandiu hanc
vitam ducit incertum est. Si enim priusquam
moriatur cadat, non perseverasse utique dici-
tur, & verissimè dicitur. Quomodo ergo per-
severantiam qui non perseveravit accepisse vel
habuisse dicendus est?

V. Si habeat aliquis continentiam, & ab ea Ibidem.
decidat, atque incontinens fiat, si justitiam si-
militer, si patientiam, si ipsam fidem, rectè
dicitur habuisse, & non habere. Continens
enim fuit, vel justus fuit, vel patiens, vel fide-

Qij

lis fuit quoad fuit; cum verò esse destitit, non est quod fuit. Qui verò non perseveraverit, quomodo perseverans fuit, cum perseverando quisque ostendat perseverantem? quod iste non fecit.

Ibidem.

VI. Perseverantiam, qua in Christo perseveratur usque in finem, nullo modo habuisse dicendum est, qui non perseveraverit usque in finem. potiusque hanc habuit unius anni fidelis, & quantum infra cogitari potest, si donec moreretur fideliter vixit, quàm multorum annorum, si exiguum temporis ante mortem à dei stabilitate defecit.

CAP. II.

VII. Oratio quæ dominica nuncupatur, quia eam Dominus docuit, quando oratur à sanctis, nihil penè aliud quàm perseverantia posci intelligitur. Dicimus enim, *Sanctificetur nomen tuum*, non quòd optemus Deo ut sanctificetur orationibus nostris, sed quòd petamus ab eo, ut nomen ejus sanctificetur in nobis. Ceterum à quo Deus sanctificatur, qui ipse sanctificat? Sed quia ipse dixit, *Sancti estote, quoniam & ego sanctus sum*, id petimus & rogamus, ut qui in baptismo sanctificati sumus, in eo quod esse cœpimus perseveremus. Hæc itaque sanctificatio ut in nobis maneat oramus. Et quia Dominus & iudex noster sanato à se & vivificato comminatur, non delinquere, ne quid ei deterius fiat, hanc continuis orationibus precem facimus, hoc diebus ac noctibus postulamus, ut sanctificatio & vivificatio, quæ de Dei gratia sumitur, ipsius protectione servetur. Quid cum dicimus, *Adveniat regnum tuum*, num aliud pos-

cimus, nisi ut veniat & nobis, quod esse ven-
 turum non dubitamus omnibus sanctis? Ergo
 & hęc, qui jam sancti sunt, quid orant, nisi
 ut in ea sanctitate quę illis data est perseve-
 rent? Neque enim aliter veniet regnum Dei,
 quod non aliis sed his qui perseverant usque in
 finem certum est esse venturum. *Fiat voluntas*
tua in celo & in terra. vel quod in plerisque co-
 dicibus legitur, magisque ab orantibus fre-
 quentatur, *sicut in celo & in terra.* Quod pleri-
 que intelligunt, sicut sancti angeli, & nos fa-
 ciamus voluntatem tuam, ut terra scilicet imi-
 tetur cælum, id est, ut homo angelum, vel in-
 fidelis fidelem. Quantalibet enim homines san-
 ctitate præpolleant, nondum sunt æquales an-
 gelis Dei, nondum ergo sicut in cælo in eis fit
 voluntas Dei. *Panem nostrum quotidianum da*
nobis hodie. Hunc panem autem dari nobis quo-
 tidie postulamus, ne qui in Christo sumus, &
 Eucharistiam quotidie ad cibum salutis accipi-
 mus, intercedente aliquo graviore delicto,
 dum abstenti & non communicantes à cœlesti
 pane prohibemur, à Christi corpore separe-
 mur. *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos di-*
mittimus debitoribus nostris. Quàm necessariè
 autem, quàm providenter & salubriter admo-
 nemur quòd peccatores sumus, qui pro pecca-
 tis rogare compellimur? ut dum indulgentia
 de Deo petitur, conscientia suæ animus recor-
 detur. Ne quis sibi quasi innocens placeat, &
 se extollendo plus pereat, instruitur & doce-
 tur peccare se quotidie, dum quotidie pro pec-
 catis juberetur orare. Sic denique & Ioannes in
 epistola sua ponens dixit: *Si dixerimus quia*

CAP. III.

CAP. IV.

CAP. V.

2. Ioan. 1.

Q iij

» peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, &
 » veritas in nobis non est. Iam verò cum dicunt
 sancti, *Ne nos inferas in tentationem, sed libera
 nos à malo*, quid aliud quàm ut in sanctitate
 perseverent precantur? Nam profectò concessio
 sibi isto Dei dono, quod esse Dei donum cum
 ab illo postitur satis apertèque monstratur; isto
 ergo concessio sibi Dei dono ne inferantur in
 tentationem, nemo sanctorum non tenet usque
 in finem perseverantiam sanctitatis. Neque
 enim quisquam in proposito Christiano perse-
 verare desistit, nisi in tentationem primitus in-
 feratur. Si ergo concedatur ei quod orat, ut
 non inferatur, utique in sanctificatione quam
 Deo donante percepit Deo donante persistit.

CAP. VI. VIII. Non dicant homines perseverantiam
 cuiquam datam usque in finem, nisi cum ipse
 venerit finis, & perseverasse cui data est reper-
 tus fuerit usque in finem. Dicimus quippe cas-
 tum quem novimus castum, sive sit sive non
 sit in eadem castitate mansurus. & si quid aliud
 divini muneris habeat, quod teneri & amitti
 potest, dicimus eum habere quandiuicunque
 habet; & si amiserit, dicimus habuisse. Perse-
 verantiam verò usque in finem, quoniam non
 habet quisquam nisi qui perseveret usque in fi-
 nem, multi eam possunt habere, nullus amitte-
 re. Neque enim metuendum est, ne forte
 cum perseveraverit homo usque in finem, ali-
 qua in eo mala voluntas oriatur, ne perseveret
 usque in finem. Hoc ergo Dei donum supplici-
 ter emereri potest, sed cum datum fuerit, amitti
 contumaciter non potest. Cum enim perseve-
 ret quisq; usque in finem, neque hoc donum pos-

test amittere, nec alia quæ poterat ante finem.

IX. Imperavit Deus, ut ei sancti ejus dicant orantes, *Ne nos inferas in tentationem.* Quis- Ibidem.
 quis igitur exauditur hoc poscens, non infer-
 tur in contumaciæ tentationem, qua possit vel
 dignus sit perseverantiam sanctitatis amittere.
 Atenim voluntate sua quisque deserit Deum,
 ut meritò deseratur à Deo, quis hoc negaverit?
 Sed ideo petimus ne inferamur in tentationem,
 ut hoc non fiat. Et si exaudimur, utique non fit,
 quia Deus non permittit ut fiat. Potens enim
 est, & à malo in bonum flectere voluntates, &
 in lapsum pronas convertere, ac dirigere in si-
 bi placitum gressum, cui non frustra dicitur,
Deus tu convertens vivificabis nos, non frustra
 dicitur, *Ne des ad movendum pedem meum.* Psal. 84.
 non frustra dicitur, *Ne tradas me Domine à de-* Psal. 120.
siderio meo peccatori. postremò non frustra di- Psal. 139.
 citur, *Ne nos inferas in tentationem.* Nam quis-
 quis in tentationem non infertur, profectò nec
 in tentationem suæ malæ voluntatis infertur; &
 qui in tentationem suæ malæ voluntatis non in-
 fertur, in nullam prorsùs infertur.

X. Tutiores vivimus, si totum Deo damus, Ibid.
 non autem nos illi ex parte, & nobis ex parte
 committimus. Quando enim rogamus ne in
 tentationem veniamus, admonemur infirmi-
 tatis & imbecillitatis nostræ, dum sic rogamus,
 ne quis se insolenter extollat, ne quis sibi sa-
 perbè aut arroganter aliquid assumat, ne quis
 aut confessionis aut passionis gloriam suam di-
 cat, cum Dominus ipse humilitatem docens di-
 xerit: *Vigilate & orate ne veniatis in tentatio-* Matth. 26.
nem. Spiritus quidem promptus est, caro autem

Q. iiii

infirma. ut dum præcedit humilis & summissa confessio, & datur totum Deo quidquid suppliciter cum timore Dei petitur, ipsius pietate præsterur.

CAP. VII.

XI. Post casum hominis, non nisi ad gratiam suam Deus voluit pertinere, ut homo accedat ad eum; neque nisi ad gratiam suam voluit pertinere, ut homo non recedat ab eo. Hanc gratiam posuit in illo in quo sortem consecuti sumus, prædestinati secundum propositum ejus qui universa operatur; ac per hoc sicut operatur ut auedamus, sic operatur ne discedamus.

Ibidem.

XII. Prorsus in hac re non operosas disputationes experat Ecclesia. sed attendat quotidianas orationes suas. Orat ut increduli credant, Deus ergo convertit ad fidem. Orat ut credentes perseverent, Deus ergo donat perseverantiam usque in finem. Hæc Deus se facturum esse præscivit. Ipsa est prædestinatio factorum, quos elegit in Christo ante constitutionem mundi.

CAP. XVI.

XIII. Cum constet alia Deum dare etiam non orantibus, sicut initium fidei, alia non nisi orantibus præparasse, sicut usque in finem perseverantiam, profecto qui ex seipso hanc habere se putat, non orat ut habeat. Cavendum est igitur, ne dum timemus ne tepescat hortatio, extinguatur oratio, accendatur elatio.

CAP. XVII.

XIV. Sua dona quibuscunque Deus donat, proculdubio se donaturum esse præscivit, & in sua præscientia præparavit. Quos ergo prædestinavit, ipsos & vocavit, vocatione illa, quam sæpe commemorare non piget. de qua dictum est: *Sine penitentia sunt dona & vocatio Dei.*

Rom. 11.

Namque in sua, quæ falli mutarique non potest, præscientia, opera sua futura disponere, id omnino, nec aliud quicquam est prædestinare.

XV. Interest quantum & in quibus rebus erretur, & quam facile quisquam corrigat, vel quanta pertinacia suum defendere conetur errorem. Bonæ quippe spei est homo, si eum sic proficientem dies ultimus vitæ hujus invenerit, ut adiciantur ei quæ proficienti defuerunt, & perficiendus quam puniendus potius iudicetur.

CAP. XXI.

XVI. Quisquis dicere gratiam Dei secundum merita nostra dari, sicut Catholicus fidelis exhorret, nec ipsam fidem subtrahat Dei gratiæ, quia misericordiam consecutus est ut fidelis esset. Ac per hoc gratiæ Dei tribuat perseverantiam quoque usque in finem, quia misericordiam consequitur, quam poscit quotidie, ne inferatur in tentationem. Inter initium autem fidei, & perfectionem perseverantiæ, media sunt illa quibus rectè vivimus. Hæc itaque omnia, initium scilicet fidei, & cetera usque in finem, dona sua Deus largiturum se vocatis suis esse præscivit.

Ibidem.

XVII. An verò timendum est, ne tunc de se homo desperet, quando spes ejus ponenda demonstratur in Deo, non autem desperaret, si eam in seipso superbissimus & infelicissimus poneret? Atque utinam tardi corde, & infirmi, qui non possunt vel nondum possunt scripturas nec earum expositiones intelligere, sic audirent vel non audirent in hac quæstione disputationes nostras, ut magis intuerentur orationes suas, quas semper habuit & habebit Ec-

CAP. XXII.

CAP. XXIII.

clesia ab exordiis suis, donec finiatur hoc seculum. Quando enim non oratum est in Ecclesia pro infidelibus atque inimicis ejus, ut crederent? Quando fidelis quisquam amicum, proximum, conjugem habuit infidelem, & non ei petivit à Domino mentem obedientem in Christianam fidem? Quis autem sibi unquam non oravit, ut in Domino permaneret? aut quis sacerdotem super fideles Dominum invocantem, si quando dixit, *Da illis Domine in te perseverare usque in finem*, non solùm voce ausus est, sed saltem cogitatione reprehendere, ac non potiùs super ejus talem benedictionem, & corde credente, & ore confitente respondit, *Amen?* cùm aliud in ipsa oratione dominica non orent fideles, dicentes maximè illud, *Ne nos inferas in tentationem*, nisi ut in sancta obedientia perseverent? Sicut ergo in his orationibus, ita & in hac fide nata est & crevit & crescit Ecclesia, qua fide creditur, gratiam Dei non secundùm merita accipientium dari. Quandoquidem non oraret Ecclesia ut daretur infidelibus fides, nisi Deum crederet & averfas & adversas hominum ad se convertere voluntates, nec oraret Ecclesia ut perseveraret in fide Christi non decepta vel victa tentationibus mundi, nisi crederet Dominum sic in potestate habere cor nostrum, ut bonum quod non tenemus nisi propria voluntate, non tamen teneamus nisi ipse in nobis operetur & velle. Nam si hæc ab ipso quidem poscit Ecclesia, sed à seipsa sibi dari putat, non veras sed perfunctorias orationes habet, quod absit à nobis. Quis enim veraciter gemat desiderans accipere quod orat à Do-

mino, si hoc à seipso se sumere existimet, non ab illo?

XVIII. *Quid oremus sicut oportet nescimus,* ibidem.
sed ipse spiritus, ait Apostolus, *interpellat pro* Rom. 8.
nobis gemitibus inenarrabilibus. Quid est ipse
spiritus interpellat, nisi interpellare facit gemitibus inenarrabilibus, sed veracibus, quoniam veritas est spiritus? Ipse est enim de quo alio loco dicit: *Misit Deus spiritum filij sui in corda nostra clamantem Abba pater.* Gal. 4. Et hinc quid est *clamantem,* nisi clamare facientem? ubi intelligimus & hoc ipsum esse donum Dei, ut veraci corde & spiritualiter clamemus ad Deum. Falluntur itaque qui putant esse à nobis, non dari nobis, ut petamus, quæramus, atque pulsemus. Accepimus enim spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba pater.

XIX. Quæ poscit à Domino, & semper ex ibidem.
 quo esse cœpit poposcit Ecclesia, ita Deus vocatis suis daturum se esse præscivit, ut in ipsa prædestinatione jam dederit. Quod Apostolus sine ambiguitate declarat. Scribens quippe ad Timotheum: *Conlabora,* inquit, *Evangelio secundum veritatem Dei, salvos nos facientis, & vocantis vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum & gratiam que data est nobis in Christo IESU ante tempora æterna, manifestata autem nunc per adventum salvatoris nostri in Christo IESU.* 1. Tim. 2. Ille itaque dicat Ecclesiam aliquando in fide sua non habuisse veritatem prædestinationis hujus & gratiæ qui dicere audet aliquando eam non orasse, vel non veraciter orasse, sive ut crederent infideles, sive ut perseverarent fideles.

Quæ bona si semper oravit, semper ea Dei dona esse utique credidit, nec ab illo esse præcognita unquam ei negare fas fuit, ac per hoc prædestinationis hujus fidem nunquam Ecclesia Christi non habuit.

CAP. XXIV.
2. Cor. 1.

XX. Et hoc Dei præceptum est, & hoc præceptum obedienter audire, id est, *ut qui gloriatur in Domino gloriatur*, similiter ut cetera Dei donum est. Quod donum qui non habet, non dubito dicere, alia quæcunque habet, inaniter habet.

Ibidem.

XXI. Oramus ut Deus gratiæ det nobis intelligere & confiteri, post ingentem & ineffabilem ruinam, qua in uno omnes cecidimus, neminem nisi Dei gratia liberari, eamque non secundum merita accipientium tanquam debitam reddi, sed tanquam veram gratiam nullis meritis præcedentibus gratis dari.

Ibidem.

XXII. Nullum est inlustrius prædestinationis exemplum, quam ipse mediator. Quisquis vult eam fidelis bene intelligere, attendat ipsum, atque in illo inveniatur & seipsum. Fidelis, inquam, qui in eo veram naturam credit & confitetur humanam, id est, nostram, quamvis singulariter, suscipiente Deo Verbo, in unicum Dei filium sublimatam, ita ut qui suscepit & quod suscepit, una esset in Trinitate persona. Neque enim homine assumpto quaternitas facta est, sed Trinitas mansit, assumptione illa ineffabiliter faciente personæ unius in Deo & homine veritatem. Quoniam non Deum tantum dicimus Christum, sicut hæretici Manichæi; nec hominem tantum, sicut hæretici Photiniani; nec ita hominem, ut ali-

quid minùs habeat, quod ad humanam naturam pertinere certum est, sive animam, sive in ipsa anima mentem rationalem, sive carnem non de femina sumptam, sed factam de Verbo in carnem converso atque mutato. quæ omnia tria falsa & vana hereticorum Apollinaristarum tres partes varias diversasque fecerunt. Sed dicimus Christum Deum verum, natum de Deo patre, sine ullo initio temporis, eundemque hominem verum, natum de homine matre, certa plenitudine temporis. Nec ejus humanitatem, qua minor est patre, minuere aliquid ejus divinitati, qua æqualis est patri. Hoc autem utrumque unus est Christus, qui & secundum Deum verissimè dixit: *Ego & pater unum sumus.* & secundum hominem verissimè dixit: *Pater major me est.* Qui ergo hunc fecit ex semine David hominem justum, qui nunquam esset injustus, sine ullo merito præcedentis voluntatis ejus, ipse ex injustis facit justos sine ullo merito præcedentis voluntatis ipsorum, ut ille caput, hi membra sint ejus. Qui ergo fecit illum hominem sine ullis ejus meritis præcedentibus, nullum quod ei dimitteretur, vel origine trahere, vel voluntate perpetrare peccatum, ipse nullis eorum præcedentibus meritis facit credentes in eum, quibus dimittat omne peccatum. Qui fecit illum talem ut nunquam habuerit habiturusque sit voluntatem malam, ipse facit in membris ejus ex mala voluntate bonam. Et illum ergo & nos prædestinavit, quia & in illo ut esset caput nostrum, & in nobis, ut ejus corpus essemus, non præcessura merita nostra, sed opera sua futura præscivit.

Ioan. 10.

Ioan. 14.